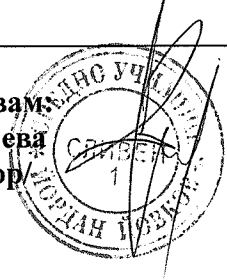

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ЙОРДАН ЙОВКОВ"
гр. Сливен; кв. "Българка"; тел. 044/66 72 44; 044/66 74 68
e-mail: info-2000114@edu.mon.bg

Утвърждавам:
Диана Кънева
/директор/

МЕХАНИЗЪМ

за противодействие на разпространението и употребата на наркотични вещества в
СУ „Йордан Йовков“

Настоящият механизъм е разработен в изпълнение изискванията на заповед на министъра на образованието и науката № РД 09-3543/01.11.2023 г. относно случай на установяване и разпространение на наркотични вещества в училище, дейностите на педагогическия състав и учениците, и информационни дейности с цел превенция и приложенията към него.

Цел:

Въвеждането на механизъм за противодействие на разпространението и употребата на наркотични вещества в училище се налага от разбирането, че реален напредък в борбата с това негативно явление в училище може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. За изпълнението на целта е важно да се осигури информация на подрастващите за вредите от употребата на наркотични вещества и последствията, които те могат да имат върху здравето, ученето и бъдещето на ученика. Това може да се осъществи чрез провеждане на информационни кампании, провеждане на уроци, насочени към превенция на наркотиците, организиране на дискусии и семинари и др.

Необходимо е да се подчертае опасността от новите дизайнерски дроги и наркотични вещества, които причиняват трайни щети върху психиката на личността, а в доста чести случаи водят и до летален изход. Едни от най-разпространените наркотични вещества в Р България са марихуаната и синтетичните наркотични вещества – амфетамини, но в последните години навлязоха райски газ и комбинирани наркотични субстанции.

Разпознаване на случаи на употреба на наркотични вещества от ученици и подрастващи и реакция в такива ситуации

Разпознаването на случаи на употреба на наркотични вещества от ученици и подрастващи е от съществено значение за предприемане на подходящи мерки и предоставяне на помощ. Признаци, които могат да помогнат при разпознаването на такива случаи са:

✓ Физически промени:

Употребата на наркотични вещества може да предизвика физически промени при учениците и подрастващите. Това може да включва необичайни покачвания или загуби на

тегло, красноречие, необичайно разширени или стеснени зеници, осезаеми промени във външния вид (кожни проблеми, negliжирана визия и пр.).

✓ **Промени в поведението и настроението:**

✓ Учениците и подрастващите, които употребяват наркотични вещества, често проявяват промени в поведението и настроението си. Това може да включва изолация, намалена учебна успеваемост, нередовно посещаване на училище, промени във връзките със семейството и приятелите, агресивност, раздразнителност, депресия или еуфория.

✓ **Финансови проблеми:**

При употребяващите наркотични вещества често възникват финансови проблеми. Те може да се опитват да събират пари по необичаен начин или да проявяват необяснимо поведение на недостиг на средства.

✓ **Пропуски и незадоволителни резултати в училище:**

Употребата на наркотични вещества може да доведе до нередовно посещаване на училище, пропуски на уроци или незадоволителни резултати в учебните постижения.

Необходимо е да се знае, че е от значение да се наблюдават повече от един от посочените признаци и да се подходи внимателно към събиране на допълнителна информация посредством разговор с ученика, привличане на училищния психолог при изясняване на възникналата хипотеза, провеждане на разговор със съученици на ученика и др., преди да се предприемат следващите стъпки.

За изпълнението на Механизъма е необходимо да се знаят и изпълняват следните училищни процедури:

1. Реакции на педагогически специалисти и на непедагогически персонал в случай на констатиране на разпространение на наркотични вещества. (Приложение № 1, Приложение №2)

УВЕДОМЯВАНЕ НА ДИРЕКТОРА НА УЧИЛИЩЕТО

✓ **Сигнализиране:**

Педагогическите специалисти или непедагогическият персонал са длъжни да сигнализират на отговорните лица в училището, като например на директора или заместник-директора, за констатирането на разпространение на наркотични вещества. Сигналят трябва да бъде предаден възможно най-скоро след узнаването, за да се предприемат подходящи мерки.

✓ **Документиране на случая:**

Необходимо е да се документират всички подробности относно констатирания случай на разпространение на наркотични вещества. Това може да включва датата, часа и местоположението на инцидента, имената на засегнатите ученици и всички други важни факти.

✓ **Спазване на процедури:**

Педагогическите специалисти и непедагогическият персонал са длъжни да спазват процедурите, установени от училищното ръководство, за реагиране на случаи на разпространение на наркотични вещества. Това са:

- Изолиране на засегнатите ученици;
- Сигнализиране на отговорните служби;
- Предоставяне на необходимата помощ.

В случаите на установяване на лица, разпространяващи наркотични вещества в училището, от педагогически специалист или друг служител следва да се уведоми служител на МВР. Това може да стане по няколко начина:

- ✓ Позвъняване на телефонен номер 112, общ европейски телефон за спешни повиквания;
- ✓ Уведомяване чрез посещение в най-близкото поделение на МВР;
- ✓ Уведомяване на полицейски инспектор отговарящи за района на училището;
- ✓ Подаване на сигнал на електронен пощенски адрес на МВР.

2. При случай на разпространение и употреба на наркотични вещества директорът създава Екип за взаимодействие с отговорните институции и при необходимост изготвя план за подкрепа на засегнатия ученик или план за превенция с цел предпазване на останалите ученици от употреба и злоупотреба с наркотични вещества. (Приложение № 3)

Екипът е мултидисциплинарен и включва представител на отдела за закрила на детето в дирекция „Социално подпомагане“, на районното управление на полицията (РУП), на регионалното управление на образованието (РУО), на общинския съвет по наркотичните вещества (ОбСНВ).

3. Взаимодействие на училищното ръководство със здравните служби в случай на употреба на наркотични вещества.

В случай на употреба на наркотични вещества в училище взаимодействието между училищните органи и здравните служби е от изключителна важност.

Аспектите на взаимодействието със здравните служби включват:

✓ **Идентификация и сигнализиране:**

Училищното ръководство и психолозите/педагогическите съветници се обучават относно разпознаване на признаците на употреба на наркотични вещества от учениците. При установяване на такива признаци психолозите/педагогическите съветници задължително уведомяват директора на училището, който от своя страна е длъжен да сигнализира здравните служби.

✓ **Сътрудничество със здравните служби:**

Ръководните органи на училището си сътрудничат със здравните служби, за да осигурят подходяща подкрепа и помощ на учениците, които употребяват наркотични вещества. Това може да включва консултации със специалисти, предоставяне на информация и обучение на учители и персонал, както и създаване на програми за превенция и рехабилитация.

✓ **Планиране на дейности:**

Ръководството на училището и здравните служби планират съвместни дейности, които да насочат учениците към здравословен начин на живот и да ги предпазят от употреба на наркотични вещества. Това може да включва информационни кампании, предоставяне на консултации и подкрепа на учениците и техните семейства.

✓ **Обмен на информация:**

Училищното ръководство и здравните служби определят механизми за обмен на информация относно случаи на употреба на наркотични вещества в училище с оглед по-добро разбиране на проблема и вземане на подходящи мерки за неговото решаване (Указания).

✓ **Подкрепа на засегнатите ученици:**

Ръководните органи на училището и здравните служби работят заедно, за да осигурят подходяща подкрепа и помощ на учениците, които са засегнати от употреба на

наркотични вещества. Това може да включва психологическа подкрепа, консултации със специалисти и участие в програми за рехабилитация.

4. Взаимодействие на учениците с училищното ръководство и отговорните институции в случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества. (Приложение № 4).

Ръководството на училището ще осигури административни възможности учениците да сигнализират в случай, че станат свидетели на разпространение или употреба на наркотични вещества или ако са били принуждавани или склонявани да закупуват наркотици от свои съученици или лица в или извън училище. Това включва:

✓ Информирание на училищното ръководство:

Учениците се обръщат към училищното ръководство – директор или заместник-директор, и го информират за ситуацията с разпространение или употреба на наркотични вещества, на която са станали свидетели.

✓ Информирание на училищния психолог / педагогически съветник:

Учениците имат право да се консултират с училищния психолог/ педагогическия съветник за получаване на съвети и подкрепа както на засегнатия ученик/ученици, така и на учениците, които съобщават за случаи на разпространение и на употреба на наркотични вещества.

✓ Създаване на условия за подаване на анонимни сигнали:

Училищното ръководство ще осигури възможности в училището за анонимно съобщаване от учениците на информация за употреба на наркотици или разпространение на наркотици. За целта ще бъде поставена анонимна кутия за сигнали, ще бъдат разработени онлайн формуляри, които учениците могат да използват или телефонни линии, например: 116 111.

✓ Изпълнението на Механизъма предвижда и възможността учениците да се обръщат и директно към органите на реда.

За целта: Ръководството на училището информира учениците за възможностите да се обръщат и директно към органите на реда, в случай че ученик се почувства сериозно застрашен от ситуации на принуждаване или склоняване да закупува наркотици от свои съученици или лица в или извън училище или стане свидетел на такава ситуация. В този смисъл педагогическите специалисти следва да се стремят да изграждат отношения на доверие с подрастващите и да приемат всеки постъпил от тях сигнал с необходимата сериозност.

5. Комуникация с родителите в случаи на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от децата им. (Приложение № 5).

Комуникацията с родителите от страна на училището като институция е от съществено значение в случай на установяване на разпространение и употреба на наркотични вещества от учениците. Това включва:

✓ Информирание:

Ръководството на училището и педагогическия състав е длъжно да запознае родителите с влезлите в сила Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

Информира родителите за случаи на установена употреба или разпространение на наркотични вещества от децата им в училището. Тази информация се предоставя възможно най-скоро, за да се осигури разбиране за сериозността на проблема. При работата с родителите да се прилагат следните принципи:

✓ **Открита комуникация:**

Да се поддържа открита и прозрачна комуникация с родителите за предоставянето на ясни и точни детайли относно случая, включително мерките, които са взети от училището и здравните служби. Родителите се информират за възможностите за подкрепа и помощ, които са налични.

✓ **Индивидуален подход:**

Всеки случай да се разглежда индивидуално, като се вземат предвид нуждите и специфичните обстоятелства на детето и неговото семейство. Родителите се канят на среща с ръководството на училището и представители на здравните служби, за да обсъдят възможния подход и действия.

✓ **Предоставяне на ресурси и подкрепа:**

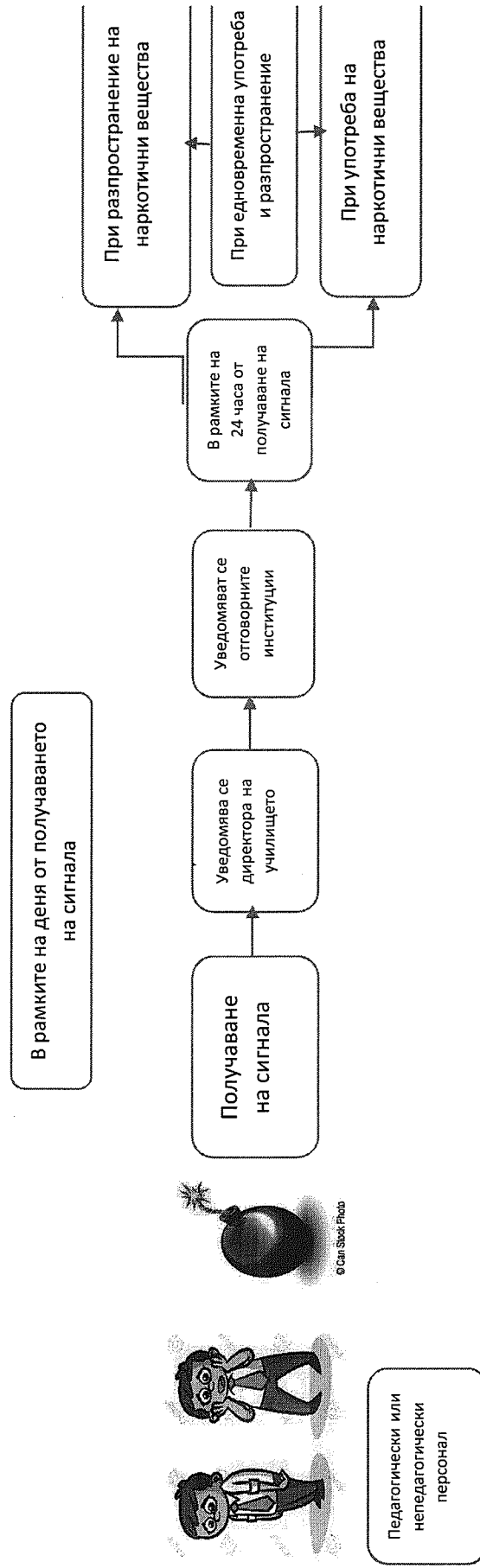
Родителите се информират от училищното ръководство за наличните ресурси и програми за подкрепа на децата, които са засегнати от употребата на наркотични вещества. Това може да включва консултации със специалисти, участие в рехабилитационни програми или други форми на помощ.

✓ **Сътрудничество и последователност:**

Необходимо е да се установи сътрудничество между ръководството и педагогическите специалисти в училището с родителите в решаването на проблема с употребата на наркотични вещества. Това изисква съвместна работа, за да се осигури последователност в мерките и подкрепата, предоставяни на засегнатите ученици.

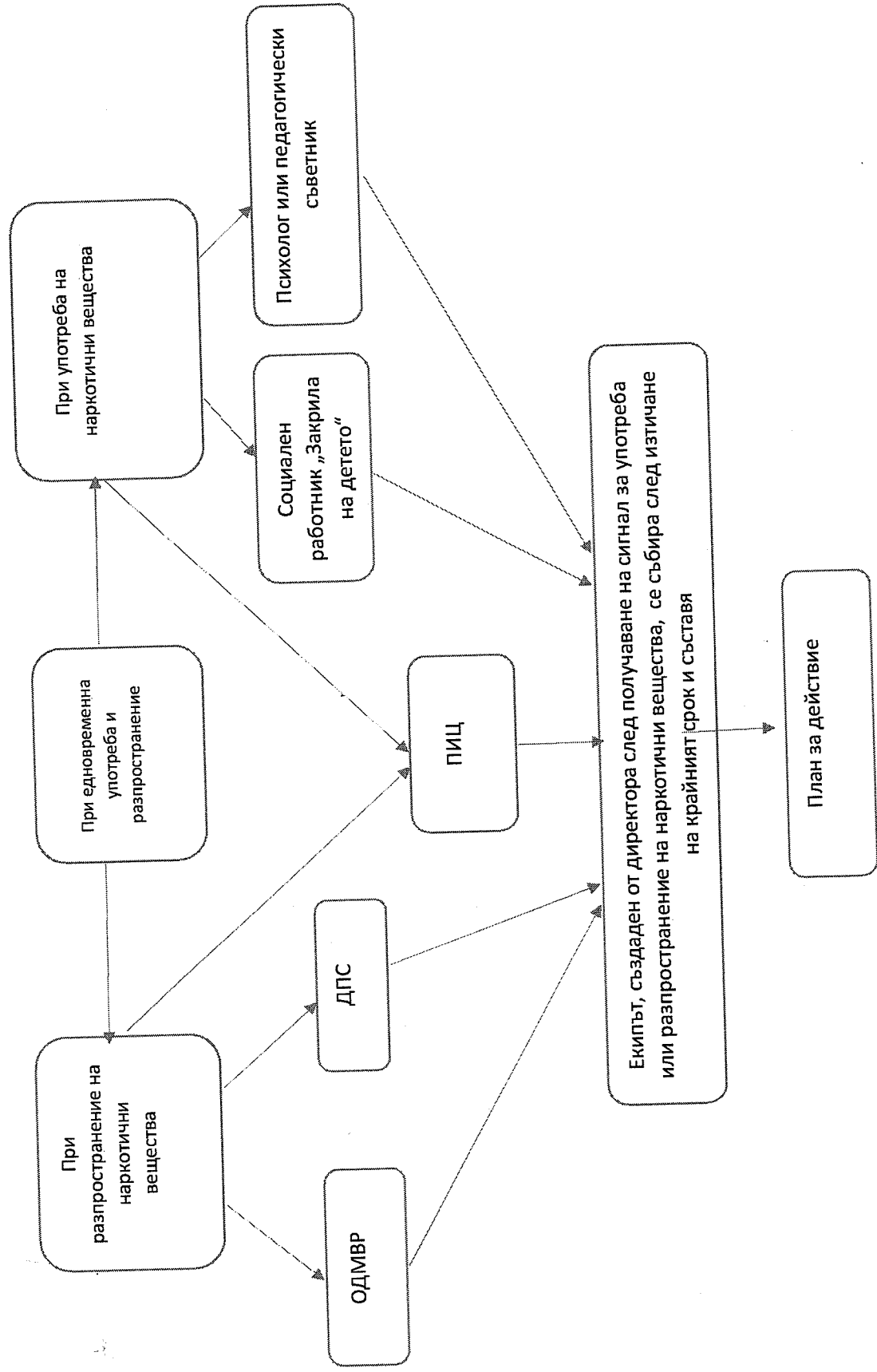
ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

СХЕМА: Алгоритъм при сигнал за употреба и/или държане с цел разпространение на наркотици в училищна среда и прилежащи територии, вътрешна схема

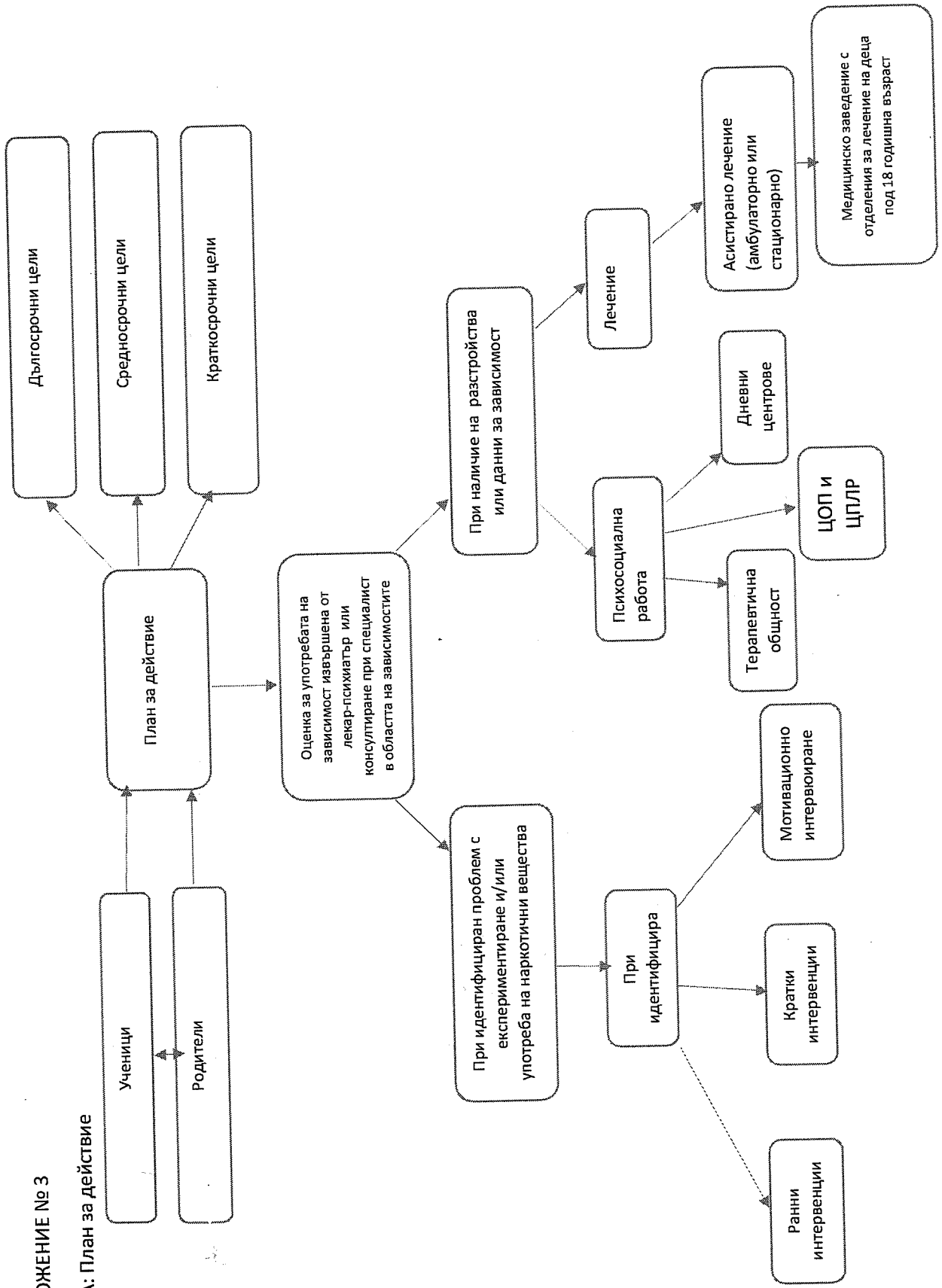
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

СХЕМА: Процедура по изпълнение на Алгоритъм за действие при употреба и/или разпространение на наркотични вещества

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

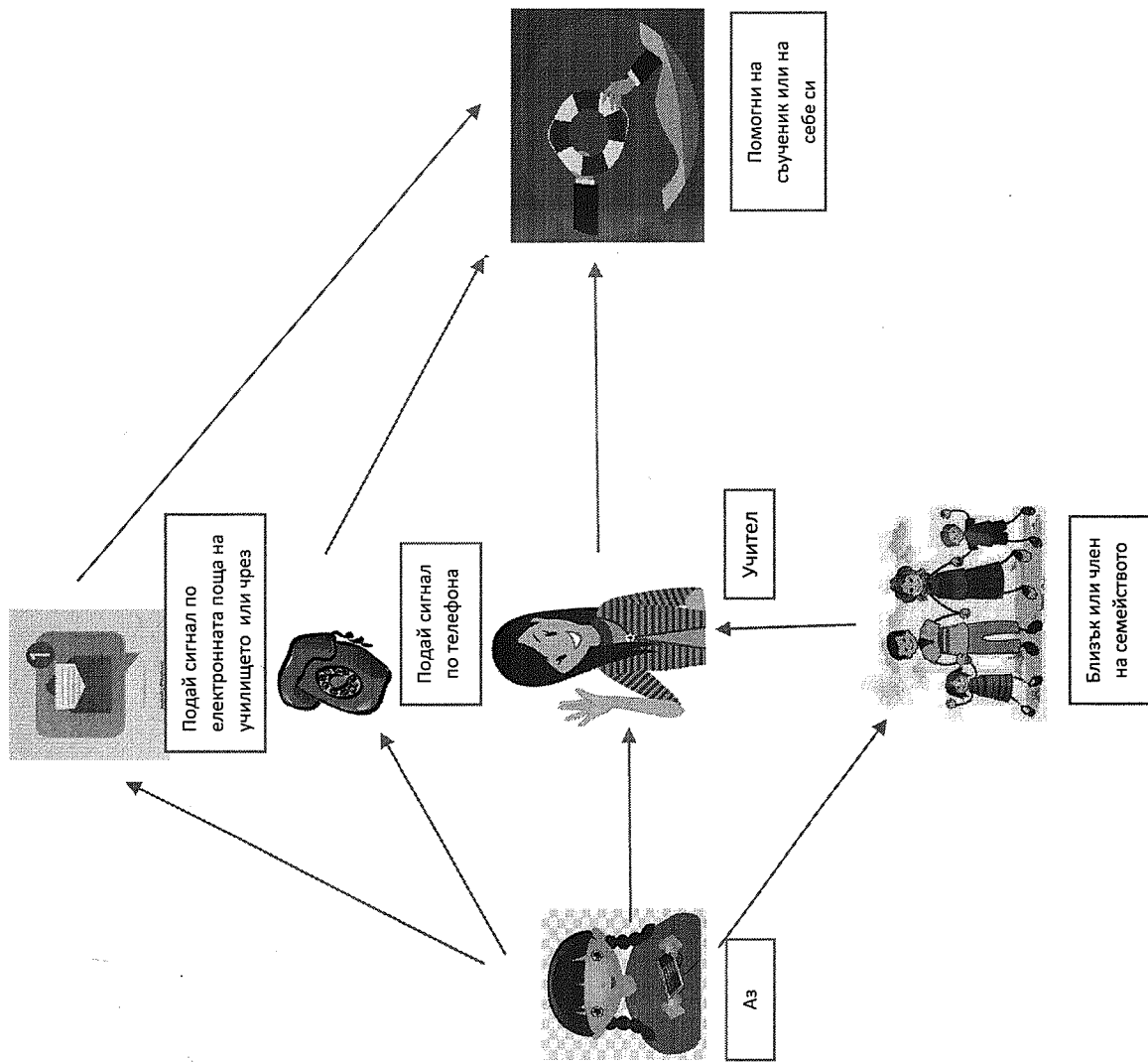
СХЕМА: План за действие

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4

СХЕМА: Какво да направя, ако някой ми предложи на мен или на мой съученик наркотични вещества?

Ако някой ти предлага или видиш да предлагат на твой съученик можеш:

- Да подадеш сигнал по телефон (вкл. НТЛД 116 и 111), електронна поща, през социалните мрежи
- Да кажеш на учител, някой от персонала или на член от семейството ти на който имаш доверие (като се спазва конфиденциалност)

ПРИЛОЖЕНИЕ № 5

СХЕМА: Процедура по информиране на родителите

Директорите на училищата са длъжни да запознаят родителите с влезлите в сила Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

След запознаване с Механизма, е необходимо родителите да подпишат декларация за информирано съгласие за приемане на последващи действия от страна на МДЕ при доказано разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училищата и прилежащата им територия.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 6

СХЕМА: Поверителност

Всички действия и мерки, които предприема мултидисциплинарния екип (МДЕ), са съобразени с изискването на пълна поверителност и запаване на достойнството и личността на ученика, без отправяне на обвинения и порицание, авторитета на съответното училище, без разгласяване на възникнали проблеми.

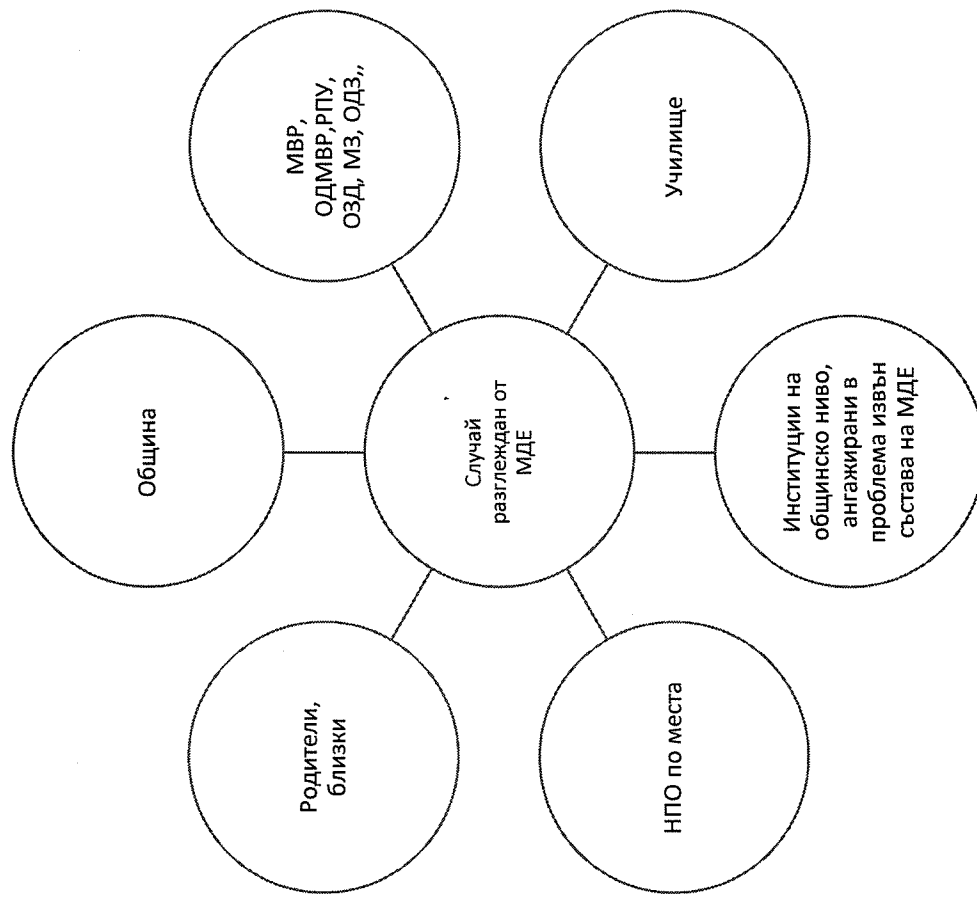

Подаване на декларация за конфиденциалност от страна на всеки член на МДЕ

Ръководител на МДЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 7

СХЕМА: Партньори

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ

Настоящата декларация за информирано съгласие цели да гарантира спазването правата на ученика и родителите/настойниците/попечителите/полагащи грижи

Долуподписаният .....,
ЕГН ....., в качеството си на родител/настойник/попечител на
....., ЕГН.....,
ученик в .....
(училище, клас)

а) Запознат/а съм с Указания за действия при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в училищата и прилежащата им територия;

б) Информиран/а съм за процедурата по изпълнение, плана за действие и последващите действия по Указанията.

ДЕКЛАРИРАМ:

а) Изразявам своето съгласие при необходимост, детето ми да бъде консултирано от педагогическия съветник на училището;

б) Изразявам своето съгласие при доказано разпространение, употреба и/или държане с цел разпространение на наркотични вещества или техните аналози в училището и прилежащата му територия от детето ми, то да бъде насочено за оказване на помощ;

.....

Декларатор:.....

(Дата)

(Име, фамилия, подпис)

Забележка: В изброените представляващи „родител/настойник/попечител“ невярното се зачерква.

Декларация за конфиденциалност

Долуподписаният/ата _____

(име, длъжност)

В качеството си на ръководител на МДЕ/член на екипа (излишното се зачертава) за изпълнение на Указания за действие при работа в случаи на разпространение, употреба и/или държане за повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за подобряване на сигурността на средата в училище посредством предотвратяване на разпространението и употребата на наркотични вещества с цел разпространение на наркотични вещества и техните аналози в училищата и прилежащата им територия

ДЕКЛАРИРАМ, ЧЕ:

1. Се задължавам да не разгласявам по никакъв начин информация за случаите, които се разглеждат.

2. „Конфиденциална информация“ по смисъла на настоящата Декларация е всяка информация отнасяща се ученика, неговите родители, училището в което учи и предприетите марки от писмен, устен или електронен вид.

3. Разгласяване на конфиденциална информация по смисъла на настоящата Декларация представлява всякакъв вид устно или писмено изявление, предаване на информация на хартиен, електронен или друг носител, включително по поща, факс или електронна поща, както и всякакъв друг начин на разгласяване на информация, в това число чрез средствата за масово осведомяване, печатните издания или Интернет.

4. Задължението за запазване на конфиденциалност е без ограничение в територията и е за срок от 10 години.

5. Задължавам се да пазя конфиденциалната информация добросъвестно, за да предпазя разпространяването и публикуването ѝ от лица, които нямат правото да я разпространяват и публикуват.

_____ 2023 г.

Подпис: _____

/...../